

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Ülke ceza infaz kurumlarında bulunan hasta mahpusların durumu uzun yıllardır kamuoyunun ve insan hakları kurumlarının gündeminde yer almaktadır. Özellikle ağır ve kronik rahatsızlıkları bulunan mahpusların tedaviye erişimde yaşadığı sorunlar, Anayasa'nın 17. ve 56. maddelerinde güvence altına alınan yaşam hakkı ve sağlık hakkı bakımından ciddi ihlallere yol açmaktadır. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesi, hastalık nedeniyle infazın ertelenmesi veya geri bırakılması koşullarını açıkça düzenlemektedir. Ancak uygulamada Adli Tıp Kurumu raporlarının gecikmesi, tam teşekküllü hastane kurul raporlarının alınmaması veya İdare Gözlem Kurullarının keyfi kararları, hasta mahpusların hayatını doğrudan etkilemektedir.

Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nde bulunan ve yaklaşık 31 yıldır tutuklu olan Süreyya Bulut'un durumu bu sorunları somut şekilde ortaya koymaktadır. Bulut, vücudunda bulunan şarapnel parçaları nedeniyle sürekli şiddetli ağrı çekmekte, ileri derecede görme kaybı yaşamakta ve cezaevi koşullarında tetiklenen tüberküloz hastalığı ile mücadele etmektedir. Pandemi sürecinde tedavisinde aksamalar olmuş, beslenme ve hijyen koşullarının yetersizliği nedeniyle hastalığı ağırlaşmıştır. Ağustos 2025 tarihinde İdare Gözlem Kurulu tarafından tahliyesi üç ay ertelenmiş, Kasım 2025'te yeniden değerlendirmeye alınacağı bildirilmiştir. Ancak hasta mahpusların durumunda sağlık hakkı ve yaşam hakkı dikkate alınmaksızın verilen bu tür idari kararlar hem ulusal hukuk hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları açısından tartışmalı ve sorunludur.

Devletin pozitif yükümlülüğü, mahpusların yaşam ve sağlık haklarını güvence altına almak, cezaevinde gerekli tedavi koşulları sağlanamıyorsa infazı geri bırakmak veya ertelemektir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi, işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında mahpusların tıbbi bakıma erişimini de kapsar. Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) ve Avrupa Cezaevi Kuralları da cezaevinde sağlanan sağlık hizmetinin toplumdakiyle eşdeğer olması gerektiğini belirtmektedir. Dünya Sağlık Örgütü ise özellikle tüberküloz gibi bulaşıcı hastalıkların cezaevi ortamında daha hızlı yayıldığını, tedavinin aksaması halinde dirençli formlar oluşabileceğini vurgulamaktadır. Bu nedenle, yalnızca bireysel bir sağlık hakkı değil, aynı zamanda toplum sağlığı açısından da acil tedbirler gereklidir.

Süreyya Bulut'un durumu, hasta mahpusların cezaevinde tedavi görme imkânlarının yetersizliği, infaz erteleme mekanizmasının etkin işletilmemesi ve İdare Gözlem Kurulu kararlarının objektif kriterlere dayanıp dayanmadığı hususlarını yeniden gündeme taşımaktadır. Bu nedenle, Bakanlığınızın mevcut uygulamalarına, denetim mekanizmalarına ve geleceğe yönelik planlamalarına ilişkin kamuoyunun bilgilendirilmesi; ayrıca ilgili hasta mahpusun infazının ertelenerek tedavisinin uygun koşullarda yapılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Süreyya Bulut'un sağlık durumu hakkında bugüne kadar düzenlenmiş Adli Tıp Kurumu veya tam teşekküllü hastane sağlık kurulu raporları mevcut mudur? Varsa bu raporların tarihleri ve içerikleri nelerdir?
2. Ağustos 2025'te İdare Gözlem Kurulu tarafından verilen tahliyenin ertelenmesi kararında hangi rapor ve belgeler esas alınmıştır? Bu kararın gerekçesi nedir?
3. İdare Gözlem Kurullarının hasta mahpusların tahliyesi veya infaz ertelenmesi konusunda verdiği kararların ölçütleri nelerdir? Bu ölçütler yazılı, objektif ve kamuya açık standartlara dayalı mıdır?
4. Bakanlığınız, hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişiminde Adli Tıp Kurumu raporlarının gecikmesini önlemek için hangi tedbirleri almaktadır? Süreyya Bulut özelinde Adli Tıp Kurumu'ndan alınmış güncel bir rapor bulunmakta mıdır?
5. Süreyya Bulut'un şarapnel parçaları nedeniyle ameliyat gerekliliği iddiası yönünden Bakanlığınızca herhangi bir cerrahi değerlendirme veya sevk sağlanmış mıdır? Sağlandıysa hangi tarihte, hangi hastanede yapılmıştır?
6. Tüberküloz tedavisinde süreklilik ve yeterli beslenme hayati öneme sahiptir. Süreyya Bulut'un cezaevindeki beslenme koşullarının hastalığın seyrini olumsuz etkileyip etkilemediği hususunda Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme yapılmış mıdır? Bu doğrultuda gerekli düzenlemeler planlanmakta mıdır? Ayrıca ilgili hasta mahpusun infaz ertelenmesi yönünde bir değerlendirme yapılacak mıdır?
7. Pandemi sürecinde aksayan tedavilerin hasta mahpusların sağlık durumunu ağırlaştırdığı bilinmektedir. Bu bağlamda Bakanlığınız, pandemi döneminde tedavisi kesintiye uğrayan mahpuslara yönelik özel bir değerlendirme veya iyileştirici uygulama yapmayı planlamakta mıdır?
8. 5275 sayılı Kanun'un 16. maddesi kapsamında, cezaevi koşullarında yaşamını tek başına idame ettiremeyecek durumda olan mahpusların infazının geri bırakılması öngörülmektedir. Süreyya Bulut'un mevcut sağlık durumu bu kapsamda değerlendirilmiş midir? Eğer değerlendirilmemişse bunun gerekçesi nedir?
9. Hasta mahpusların infaz erteleme süreçlerinde siyasi düşünce, cezaevi disiplin raporları veya "iyi hâl" değerlendirmeleri dikkate alınmakta mıdır? Sağlık hakkı ve yaşam hakkı söz konusu olduğunda bu tür unsurların belirleyici olması hukuken mümkün müdür?
10. Bakanlığınız, cezaevlerinde hasta mahpusların tedavisinin toplumdakiyle eşdeğer seviyede olması için hangi somut adımları atmaktadır? Özellikle kronik ve ağır hasta mahpusların infaz erteleme taleplerinde şeffaflık, hız ve bağımsızlık nasıl sağlanacaktır?